

Κωνσταντίνος Θεοτόκης «Η Τιμή και το Χρήμα»
ΕΡΩΤΗΣΗ 2η

- Η αφήγηση στο κείμενο αυτό δίνεται τριτοπρόσωπα από έναν μη δραματοποιημένο (απρόσωπο) αφηγητή. Η αφήγηση, επομένως, γίνεται χωρίς εστίαση από έναν παντογνώστη αφηγητή.
- Το έργο του Θεοτόκη μπορεί να θεωρηθεί νατουραλιστικό υπό την έννοια ότι ο συγγραφέας τείνει σε μια μιμητική απεικόνιση της πραγματικότητας και επιλέγει κοινά θέματα από την καθημερινή ζωή. Επιπλέον, ο συγγραφέας μελετά την ηθική συμπεριφορά των προσώπων, για να δείξει ότι είναι δέσμιοι εξωτερικών δυνάμεων και εσωτερικών παρορμήσεων. Οι εξωτερικές δυνάμεις, εδώ η ανάγκη των ηρώων να διατηρήσουν την τιμή τους, αλλά και η κυριαρχία του χρήματος, περιορίζουν την ελευθερία τους. Ο Θεοτόκης επιλέγει στο έργο αυτό να παρουσιάσει τη ζωή των φτωχών ανθρώπων και τις σκληρές επιπτώσεις που έχουν στη ζωή τους η οικονομική ανέχεια, καθώς και η σπίλωση της τιμής τους.
- Η απεικόνιση της πραγματικότητας, όπως και η επιλογή κοινών θεμάτων, αποτελούν παράλληλα και στοιχεία ρεαλισμού. Ο ρεαλισμός, άλλωστε, του έργου αυτού, διαφαίνεται και από την τάση του συγγραφέα προς την αντικειμενικότητα αλλά και από την πρόθεσή του να αφήνει τα γεγονότα να μιλούν μόνα τους, χωρίς αξιολογικές κρίσεις από τη μεριά του αφηγητή.
- Ένας από τους αφηγηματικούς τρόπους που συμβάλλουν στην αντικειμενική και ρεαλιστική αποτύπωση των γεγονότων αλλά και των συναισθημάτων των ηρώων, είναι ο διάλογος. Ο συγγραφέας επιλέγει να εμπλουτίσει το κείμενό του με πολλά διαλογικά μέρη, ώστε κάθε ήρωας να έχει την ευκαιρία να διατυπώσει τις σκέψεις του και να δώσει έτσι το στίγμα της προσωπικότητάς του.
- Το κείμενο του Θεοτόκη μπορεί να θεωρηθεί επίσης κοινωνικό, μιας και πραγματεύεται σε μεγάλο βαθμό τις συνθήκες που επικρατούν σε μια μικρή κοινωνία, τις σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών τάξεων, αλλά και τις επιδράσεις που έχει στη διαβίωση των πολιτών η οικονομική στενότητα. Η κοινωνική αδικία, η ύπαρξη ευκατάστατων και φτωχών, όπως και η ύπαρξη ευνοημένων και αδικημένων πολιτών, αποτελούν βασικά στοιχεία του κειμένου.
- Ο συγγραφέας, επίσης, παρουσιάζει σημαντικές ψυχογραφικές ικανότητες, κατορθώνοντας να παρουσιάσει με πληρότητα τόσο τις ψυχολογικές διακυμάνσεις των ηρώων του όσο και την ιδιαίτερη ψυχοσύνθεσή τους. Τα συναισθήματα, για παράδειγμα, της Ρήνης θα τονιστούν από την πρώτη στιγμή, με το συγγραφέα να παρακολουθεί την πάλη του έρωτά της για τον Ανδρέα με την ανάγκη της να διαφυλάξει την αξιοπρέπειά της.
- Κεντρική θεματική του κειμένου είναι ο εγκλωβισμός των ηρώων στις απαιτήσεις που εγείρει η τιμή τους (προσωπική και οικογενειακή) καθώς και στις ανάγκες τους για τη διασφάλιση χρημάτων. Ο εγκλωβισμός αυτός παρασύρει τους ήρωες σε λανθασμένες επιλογές, εκμηδενίζει τη δυνατότητά τους να ευτυχίσουν και φανερώνει τη σκληρότητα της ζωής των φτωχών ανθρώπων.
- Το μόνο πρόσωπο που θα κερδίσει την ελευθερία του και θα ξεφύγει από τους περιορισμούς της τιμής και του χρήματος είναι η Ρήνη. Η νεαρή ηρώίδα θα θυσιάσει, όχι μόνο την τιμή της, αλλά και την αγάπη της, προκειμένου να διασφαλίσει την προσωπική της ελευθερία. Η Ρήνη δε θα δεχτεί να γίνει η αγάπη της αντικείμενο συναλλαγής, ούτε θα αφήσει την εγκυμοσύνη της να τη δεσμεύσει σ' έναν γάμο που εξαγοράστηκε με τα χρήματα της μητέρας της.

Θα προτιμήσει να ζήσει μακριά από τους δικούς της, χωρίς το σεβασμό της τοπικής κοινωνίας, αλλά τουλάχιστον ελεύθερη.